

Boo Energis historia

Från eldistributionsförening utan personligt ansvar till ett marknadsorienterat energiföretag

Först lite historia om Boo Socken som Boo Energi sedermera växte upp i

Stockholms skärgård är en ung bygd. Ännu vid stenålderns slut bestod Boo av en större ö i väster och ett otal små öar och kobbar i öster.

Under yngre järnåldern för 1 000 år sedan, vikingatiden, kunde konturerna av Boo skönjas. Ön mellan Skurusundet och Kilsviken – hette Hargsön och var skild från Ormingeöarna i öster, genom ett segelbart sund förbi Rensätra, där gravar tyder på vikingatida bosättning.

Några bevis för att människor skulle ha bott här under stenåldern finns däremot inte.

Gravfält från vikingatiden finns även vid Boo och Lännersta. Vid Kaptensstigen vid Boo Gård har ett gravområde röjts och skyltats.

Stäket (Baggenstäket) var en viktig farled. På vikingatiden kunde man segla vidare förbi Duvnäs och Järla in mot Mälaren, men landhöjningen tvingade så småningom resenären att ta vägen genom Skurusundet. I slutet av 1600-talet började kronan att ta upp tull i Stäket för varor som fraktades till Stockholm. Något årtionde senare tillkom en avgift för djupgående båtar och denna fanns kvar till 1948, då den reguljära båttrafiken genom Stäket upphörde.

Bebyggelsen växte fram längs stränderna och befolkningen ökade. Värmdö socken sträckte sig från Skurusundet till yttersta havsbandet. På 1300-talet uppfördes Värmdö kyrka. Där var också tingsplats. År 1635 blev Boo egen kapellförsamling med kyrka vid Boo gård. Det nuvarande kapellet är liksom Boo gård uppfört efter rysshärjningarna 1719, då byggnaderna brändes.

Donation från Gustav Vasa

I mitten av 1500-talet donerade Gustav Vasa till sin amiral Jacob Bagge, Boo och torpet Lännersta. Senare fick han flera gårdar så att han var ägare till större delen av Hargsön samt Kil. Bagge gjorde Boo till säteri, ett adligt markinnehav bestående av flera gårdar för ägarens räkning. Kummelnäs och Velamsund hade också donerats till förtjänta medborgare, som genom köp av ytterligare gårdar gjorde säterier av egendomarna.

I slutet av 1700-talet och början av 1800-talet splittrades säterierna genom auktioner, då de olika gårdarna förvärvades av stockholmare som inte själva bosatte sig i Boo utan hade förvaltare och arrendatorer där.

Gustavsbergbolaget öppnar båttrafik till Stockholm

En bit in på 1800-talet började så stadsborna söka sig till skärgården. Efterhand växte en mängd mer eller mindre fantastiska sommarvillor upp längs Boos stränder.

Gustavsbergbolaget började med sin båttrafik till Stockholm i mitten av 1800-talet. Den utvecklades allt mer och mot slutet av århundradet blev det möjligt att bosätta sig i Boo även vintertid.

Jordbruket förlorade mer och mer i betydelse i Boo. Den snabbt tilltagande industrialiseringen i landet drog arbetskraft till sig. I Boo fanns inga industrier med undantag av ett glasbruk i Lilla Björknäs på 1700-talet och en ättiksfabrik i Kummelnäs. I början av 1920-talet uppfördes Tollare pappersbruk.

Björknäs samhälle började bebyggas på 1800-talet genom att ägarna till Stora Björknäs gård styckade och sålde tomter. Även i Lännersta och Kummelnäs såldes mark.

Samhällena kom att bestå av såväl permanent – som fritidsbebyggelse.

Vid Sågtorp låg kommunens "hjärta" med kyrka, pastorsexpedition, kommunalkontor, post, affär m.m.

1920-talet

Lördagen den 30 maj 1920 träffades ett antal personer i Sågtorps skola för att diskutera det gemensamma intresset att anskaffa och nyttja elektricitet.

En interimstyrelse valdes:

Kapten Per August Möller, Gustavsvik

Fröken Margareta Cronstedt, Kils Gård

Baron L. Hermelin, Boo Gård

Herr Alb. Isoz, Lännersta

Lagerchef John Attoff, Stora Björknäs

Ingenjör Fritz Egnell, Velamsunds Gård

Direktör Nils Diedrich, Stora Björknäs

Första sammanträdet med andelstecknare för att registrera bildandet av Boo Elektriska Distributionsförening u.p.a. avhölls den 26 juni.

Den 13 januari 1921 skrevs kontrakt med Elektriska Ljus och Kraft AB om leverans av:

3 st huvudstationer och 20 st understationer.

22 350 m ledning för 3 200 V högspänning.

26 565 m ledning för 220 V lågspänning.

Totalpris 205 000 kr.

Under samma år skrevs även kontrakt med nuvarande Vattenfall om leverans av elektricitet vid 3 200 V från Boo Tertiärstation på linjen till Värmdö.

Koncession att bedriva eldistributionstveksamhet beviljades den 27 januari 1922 för ovanstående nät och distributionsområde i Boo och Gustavsbergs socknar.

1930-talet kännetecknades av utbyggnader av lågspänningsnätet.

Krigsutbrottet 1939 medförde många problem t.ex. ransoneringar av bl.a. kol och olja på energisidan och inte minst råvaror till den övriga produktionen.

1940-50-talet

1942 hade effektuttaget stigit till 375 kW och styrelsen beslöt att genomföra en spänningsomläggning från 3 000 V till 6000 V. Efter två års arbete kunde spänningen på högspänningsnätet höjas. Vid årets slut hade föreningen 50 st transformationsstationer med en sammanlagt effekt av 1789 kVA.

Elnätet på Granholmarna och den 1 700 m långa sjökabeln från Tegelön införlivades med föreningens nät. Föreningen utökade tomten vid Värmdövägen så att en plats kunde reserveras för en större transformationsstation.

Först på 1950-talet flyttades kommunalkontoret närmare bebyggelsen i västra Boo. Kyrkan, som byggts 1923, fick dock ligga kvar i Sågtorp men när Orminge senare tillkom flyttade pastorsexpeditionen dit.

1953 togs en ny mottagningsstation (MT1) för 20/6 kV i drift i Björknäs på föreningens tomt vid Värmdövägen. Stationen hade 2 st 5 MVA-transformatorer. (Stationsbyggnaden och transformatorcellerna finns kvar än in dag för annat ändamål på elverkstomten).

Föreningens kontor flyttades ut till driftkontoret i Klinten (Värmdövägen). Den manuella bokföringen upphörde efter investeringen i en bokföringsmaskin.

Den 1 augusti 1956 fick föreningen nya stadgar och bytte namn till det mer moderna, stadsliknande Boo Elverk. Boo kommun hade köpt mycket mark. På den tidigare Eknäs gårds mark byggdes de första hyreshusen i mitten av 50-talet.

Tio år senare exploaterades skogarna norr om Värmdövägen och under de närmaste åren växte låghusstaden Orminge fram. Ormingeområdet exploateras vidare. Styrelsen tog nytt beslut under 1976 om spänningsomläggning nu från 6000 V till

20 000 V. Detta beslut resulterade i en tjugoårig ombyggnadsplan. Ormingeområdet började exploateras och de två första 20 kV nätstationerna byggdes. Boo Elverk hade vid denna tid 31 anställda.

1960-70-talet

Den 19 augusti togs den nya Koldalstationen i drift med ett fördelningsställverk på 16 st 20 kV fack. 20 kV spänningen matades från Vattenfalls närbenägna 70/20 kV mottagningsstation.

Koldalstationen blev Boo Elverks nya hjärta för det nya 20 kV högspänningsnätet som var under uppbyggnad. Björknässtationen fick rollen som understation med transformering 20/6 kV.

Den 1 november drabbades distributionsområdet av den värsta stormen i företagets historia. Stormen varade i ett helt dygn. Ledningsnätet fick mycket stora skador med långa leveransavbrott som följd. Det längsta avbrottet varade i sex dagar. Arbetsstyrkan uppgick till 40 man.

I Ormingeområdet inleddes en omfattande kabelförläggning. Så skedde också i områdena Krokhöjden och Hjortängen, där totalt 428 eluppvärmda enfamiljshus byggdes. Dessa områden utgjorde testområden för hela landet avseende samförläggning med Televerkets telekablar.

Styrelsen vid denna tid bestod av:

Ingenjör Torsten Forssén, ordförande.

Förvaltningschef Gustav Odvik.

Kommunalråd Erik Johansson.

Ingenjör Erik Hermander.

Civilekonom K.E. Forsmarker.

Nacka kommun skapas. Den 1 januari 1971 Boo sammanslås med Nacka stad och Saltsjöbaden till nuvarande Nacka kommun. En ny rundstyrningsutrustning installerades i Koldalstationen för bortstyrning av ca 500 fastighetsägares varmvattenberedare och garagevärmare under dygnets effekttoppar.

Oljeprischock. Motorvägen genom Boo började byggas under 1972 vilket medförde omfattande ombyggnader av elnätet.

1973 hölls en elbesparingskampanj i Sverige efter att första oljeprischocken drabbat världen.

En ny typ av högspänningskabel för förläggning i såväl luft som jord användes för första gången i Sverige av Boo Elverk.

Nya mottagningsstationen i Kil togs i drift under 1975. Ny sjökabel lades år 1976 mellan fastlandet och Tegelön samt mellan Tegelön och Granholmarna.

Enligt den nya lagen om styrelsepresentation för de anställda utökades styrelsen med herrar Lennart Lindgren och Thure Holmström. Nya elverkshuset (Värmdövägen 657) var klart för inflyttning under 1978.

1980-talet

Gamla Björknäs började saneras. På platsen för den tidigare restaurang Herrgårn och ett av Sveriges största danspalats Björknäspaviljongen, byggdes i slutet av 80-talet ett närcentrum inklusive bostäder. Det högsta antalet årsanställda under elverkets historia var under 1980, hela 41,5 st.

Direktören Rune Forsman, elverkschef i tjugo år, slutade sin anställning och efterträddes av elverkets driftingenjör Åke Sidenvall.

Under 1983 utökade Boo Elverk sin koncessionsgräns till att omfatta hela Västra Ekedal.

En ny 20 kV fördelningsstation i Sågtorp togs i drift och befintligt utomhusställverk för 20 kV bortkopplades under 1986 och samma år övertog Boo Elverk Vattenfalls 7 km långa 20 kV linje mellan Björknäs och Värmdö kommungräns. Samma år överfördes även eldebiteringen till ett eget datasystem.

I mitten av mars 1988 inbjöd Boo Elverk för första gången sina kunder på öppet hus. 800 kunder kom under de två öppethusdagarna.

Efter tjugo års omfattande om- och utbyggnadsarbeten av högspänningsnätet kunde spänningsomläggningen från 6 till 20 kV avslutas den 10 augusti 1988.

Den 12 september fick föreningen nya stadgar och ett nytt namn: Boo Energi. Namnbytet symboliserade möjligheten att distribuera all slags energi.

Efter en omfattande utredning om eventuellt samgående med Nacka Energi föreslog styrelsen i Boo Energi att företagen skulle fusionera. Avgörandet skulle ske vid stämman som hölls i Björknässkolans aula den 15 juni. Stämman beslöt med stor majoritet att avvisa förslaget.

I juni samma år undertecknades ett projektsamarbetsavtal med Vattenfall om produktion och distribution av värme inom Kummelbergets industriområde. Värme skulle produceras med det miljövänliga bränslet gasol. Den första värmeleveransen påbörjades i november med värme från en tillfällig värmecentral med elpannor på 300 kW.

1990-talet

Efter närmare tjugotre års anställning varav de senast åtta som chef för Boo Energi avgick Åke Sidenvall med pension.

Hans-Olof Lindqvist tillträdde som verkställande direktör för Boo Energi. Under detta år satsade Boo Energi hårt på sin profilering som marknadsorienterat energiföretag: En egen kundtidning startades.

I juni tecknades ett samarbetsavtal med Ingarö Elverk i avsikt att reducera företagets kostnader för beredskapstjänst och eldebitering.

Den 7 september tecknade Boo Energi ett avtal med Familjebostäder om leverans av elpannekraft till Orminge Centrum.

Boo Energis energiomsättning ökade med 24 %. Personalen bestod av 23 anställda. Sju kontorsrum hyrdes ut till Boo kommunals hemtjänst. Tyrvägsområdet exploaterades. Råkraftkontrakt tecknades för 39 000 kW. Halva kontorsdelen byggdes om till en kundvänlig och informativ miljö med permanent produktutställning.

Trots höjda råkraftpriser och oförändrade taxor ökade resultatet. Nytt kundkommunikationssystem anskaffades som ersättning för det gamla rundstyrningssystemet. Datoriseringen av karthanteringen inleddes. Under året såldes och installerades 120 st mjukvärmeutrustningar för elvärmekunder.

1994 bildade Boo Energi inköpsbolaget KraftRingen AB tillsammans med Nynäshamn Energi, Vallentuna Elverk och Östra Roslagsverk för att stärka sin position vid råkraftinköp.

Boo Energi Försäljnings AB bildades som helägt dotterbolag till Boo Energi ek.för. Detta var ett resultat av regeringens förslag till elmarknadsreform med avsedd start under 1995. Stadgeändring: Begränsningen av Boo Energis verksamhet till distributionsområdet togs bort. Företagets soliditet nådde 52,5%.

2000-talet

2003, i juni detta år bildades Boo Energi Värme AB. Under året köpte Boo Energi Vattenfalls del och blir ensam ägare av fjärrvärmeanläggningen i Kummelberget.

2004 köper Boo Energi in fjärravlästa mätare inför den kommande mätarreformen. En ombyggnation av fjärrvärmepannan till flis utfördes.

Från och med maj 2005 betalar Boo Energis nätkunder för faktiskt förbrukad el i efterhand.

2006 såldes fjärrvärmenätet till Fortum Värme AB samt flispannan till Vetlanda Energi AB.

2007 konverteras kontorets uppvärmning från elvärme till berg- och solvärme.